

Förebygg och förhindra spridning av kräksjukevirus

Norovirus

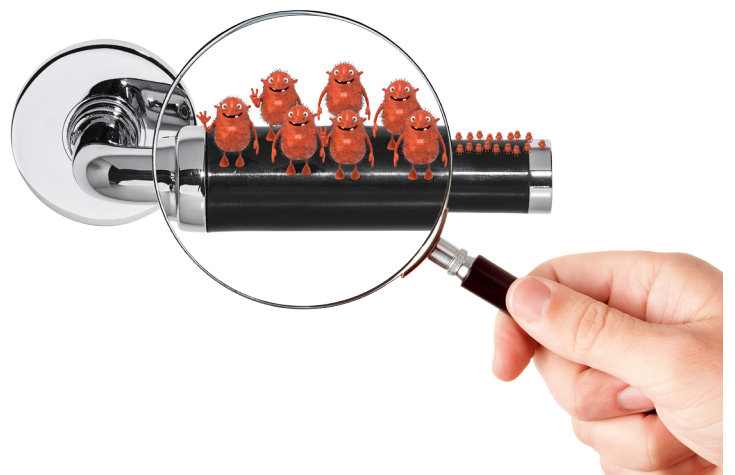
Gastroenterit med norovirus kallas även vinterkräksjuka och är den vanligaste orsaken till mag- och tarminfektioner i vår del av världen. Vinterkräksjuka är vanligast under november–april månad.

Typiska symtom är häftiga kräkningar och diarréer. Inkubationstiden är ett–två dygn och symtomen varar normalt i ett–tre dygn.

Smittade personer utsöndrar stora mängder norovirus, framför allt i avföring men även i kräkningar. Samtidigt behövs endast 10–100 viruspartiklar för att orsaka en infektion. Dessutom är norovirus svåra att avdöda och kan överleva länge i miljön, vilket också bidrar till smittspridningen. Genomgången infektion ger dessutom troligtvis bara en kortvarig immunitet. Kunskapen om hur länge en person med norovirus är smittsam är bristfällig. Smittsamheten är dock störst hos personer med symtom och anses kvarstå cirka två dygn efter att symtomen har upphört.

I vården är indirekt kontaktsmitta vanligast, framför allt via förorenade händer eller via miljön. Norovirus skulle dessutom kunna spridas via aerosol från kräkningar.

Det viktiga är att den som varit sjuk är stabilt symptomfri. I de brittiska och amerikanska rekommendationerna anges 48 timmar som gräns.

Förebyggande

Tvätta händerna med flytande tvål, torka händerna torra och desinfektera därefter med ett alkoholbaserat medel.

- Använda handskar av latex eller vinyl vid kontakt med kräkningar och diarréer.
- Använda skyddsförkläde eller skyddsrock av engångsmaterial om det finns risk för kontamination av arbetsdräkten, t.ex. vid kontakt med patienten och patientens säng samt vid hantering av förorenade föremål.
- Använda stänkskydd (munskydd och skyddsglasögon eller visir) om det är känt att patienten kräks och det finns risk för stänk mot ansiktet.

Utöver detta bör vårdpersonal uppmana vårdenhetens patienter att utföra handhygien regelbundet, särskilt före måltider och efter toalettbesök. Patienter som inte kan sköta sin egen handhygien bör få hjälp.

Rengöring och desinfektion

Desinfektionsmedel

Alkoholbaserade ytdesinfektionsmedel med tensid, Klorin (hypokloritbaserat), Oxifoam S (High Speed väteperoxid), Virkon eller Perform (persulfatbaserade) medel har alla mer eller mindre effekt mot norovirus. I Sverige har miljöskäl angivits som främsta orsak till att hypoklorit inte ska användas. Mekanisk rengöring före desinfektion är viktigt eftersom organiska ämnen inaktiverar desinfektionsmedel. Detta gäller för Klorin och persulfatbaserade medel, som enbart har desinficerande verkan, men inte för Actichlor Plus, High speed väteperoxid och alkoholbaserade ytdesinfektionsmedel med rengörande verkan, då dessa medel är avsedda att användas som rengöring och desinfektion i ett steg, vilket innebär en tidsvinst.

Rutin

Det är viktigt att direkt ta bort spill och kräkningar, och sedan använda desinfektionsmedel. Hypoklorit 0,5 % (=5000ppm totalchlor=1000ppm aktivt klor i form av hypoklorsyra), dvs man blandar 0,5dl klorin med 4,5dl vatten. Andra alternativ är persulfatbaserat medel tex Virkonlösning 1%, High speed väteperoxid (ready to use, 1-2% aktiv halt) eller konc ytdesinfektion med tensid (aktiv halt 70% etanol eller 45% isopropanol).

Verkningstid

Klorin eller ännu hellre stabiliserad natriumhypoklorit med tensid (=Actichlor Plus) 1 tablett till 1L vatten. Minimum 10min.

Virkon: 1%, minimum 5min, luftsanering 0,5% lösning.

High speed väteperoxid, minimum 3min.

Alkoholbaserad ytdesinfektion med tensid, minimum 5min

Ytor

- Daglig desinfektion av synligt rena tagytor/ patientnära ytor som sängpanel, sängbord, säng, toalett, handtag och kranar.
- Vid slutstädning bör patientnära ytor, sängar och hygienutrymmen mekaniskt rengöras och sedan desinfekteras med något av ovan nämnda desinfektionsmedel.
- Vid slutstädning bör kvarvarande patientnära engångsmaterial slängas om det finns risk för att det kan ha kontaminerats av norovirus.

Tvätt och avfall

- Kraftigt nedsmutsad tvätt bör hanteras enligt rutinerna för smittförande tvätt.
- Kraftigt förorenat avfall bör läggas i plastpåsar som försluts omedelbart innan de slängs som konventionellt avfall.

Besökspolicy

Besökare bör informeras om vikten av god handhygien, samt uppmana att besökare tvättar och desinficerar händerna vid ankomst samt innan hen lämnar avdelningen.